Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
prezentate la 29 noiembrie 2011 [1]

Cauza C-307/10

Chartered Institute of Patent Attorneys
împotriva
Registrar of Trade Marks
[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks, adresată de

High Court of Justice (England & Wales) (Regatul Unit)]

„Mărci — Directiva 2008/95/CE — Regulamentul (CE) nr. 207/2009 — Întinderea protecției mărcii — Identificarea produselor sau a serviciilor pentru care se solicită protecția mărcii — Cerințe de claritate și de precizie impuse — Utilizarea titlurilor claselor din Clasificarea de la Nisa — Comunicarea nr. 4/03 a președintelui OAPI”

1. Cele două componente esențiale ale înregistrării unei mărci sunt, pe de o parte, semnul și, pe de altă parte, produsele și serviciile pe care trebuie să le desemneze acest semn. Fiecare dintre aceste componente permite definirea obiectului exact al protecției conferite de marca înregistrată titularului acesteia.

2. În Hotărârea Sieckmann [2], Curtea a stabilit condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un semn pentru a constitui o marcă. Prezenta cauză îi oferă de această dată ocazia de a defini normele care guvernează identificarea produselor sau a serviciilor pentru care se solicită protecția mărcii și, indirect, de a aprecia întinderea normelor aplicate până în prezent de Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI). Această problemă are o importanță deosebită într-un moment în care oficiile naționale pentru mărci și OAPI elaborează practici divergente care conduc la condiții variabile de înregistrare contrare obiectivelor urmărite de legiuitorul Uniunii.

1 — Limba originală: franceza.

2 — Hotărârea din 12 decembrie 2002 (C-273/00, Rec., p. I-11737).

I — Cadrul juridic

A — *Aranjamentul de la Nisa*

3. Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, cu modificările și revizuirile ulterioare[3], a fost adoptat în conformitate cu articolul 19 din Convenția pentru protecția proprietății industriale[4], care reglementează dreptul mărcilor la nivel internațional. În conformitate cu articolul 1, Aranjamentul de la Nisa are drept obiect facilitarea înregistrării mărcilor prin intermediul Clasificării de la Nisa.

4. Articolul 2 din Aranjamentul de la Nisa definește sfera juridică a Clasificării de la Nisa, precum și aplicarea acesteia. Acesta este redactat după cum urmează:

„(1) Sub rezerva obligațiilor impuse de prezentul aranjament, sfera clasificării este aceea care i-a fost atribuită de fiecare țară a Uniunii speciale. În mod special, clasificarea nu leagă țările Uniunii speciale nici în ceea ce privește aprecierea întinderii protecției mărcii, nici în ceea ce privește recunoașterea mărcilor de serviciu.

(2) Fiecare dintre țările Uniunii speciale își rezervă dreptul de a aplica clasificarea ca sistem principal sau sistem auxiliar.

(3) Administrațiile competente ale țărilor Uniunii speciale vor indica, în titlurile și publicațiile oficiale ale înregistrărilor mărcilor, numerele claselor clasificărilor cărora le aparțin produsele sau serviciile pentru care se înregistrează marca.

[...]”

5. Clasificarea de la Nisa este gestionată de Biroul internațional al OMPI. Aceasta cuprinde o listă a claselor, însoțită, dacă este cazul, de note explicative, precum și de o listă alfabetică a produselor și serviciilor încadrate în fiecare dintre clase. În prezent, aceasta cuprinde o listă de titluri a 34 de clase de produse și a 11 clase de servicii. Indicațiile produselor sau serviciilor care figurează în titlul claselor constituie indicații generale referitoare la domenii în care se încadrează în principiu produsele și serviciile în cauză[5]. A noua ediție a Clasificării de la Nisa, intrată în vigoare la 1 ianuarie 2007, cuprinde o listă alfabetică de 11 600 de poziții.

6. Această clasificare se impune pentru cererile și înregistrarea mărcilor comunitare.

B — *Directiva 2008/95/CE*

7. Directiva 2008/95/CE[6] a fost adoptată în vederea eliminării disparităților existente între legislațiile statelor membre care erau de natură să împiedice libera circulație a produselor, precum și libera prestare a serviciilor și să denatureze condițiile de concurență în cadrul pieței comune. Directiva limitează apropierea la dispozițiile naționale care au incidența cea mai directă asupra funcționării pieței interne. Printre aceste dispoziții figurează cele care definesc condițiile cărora le este subordonată

3 — Denumit în continuare „Aranjamentul de la Nisa”. Conform bazei de date a Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI), numai Republica Cipru și Republica Malta nu sunt părți la Aranjamentul de la Nisa. Acestea din urmă utilizează însă clasificarea comună a produselor și serviciilor pentru care este înregistrată o marcă (denumită în continuare „Clasificarea de la Nisa”).

4 — Convenție semnată la Paris la 20 martie 1883, revizuită ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 și modificată la 28 septembrie 1979 (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 828, nr. 11851, p. 305, denumită în continuare „Convenția de la Paris”).

5 — A se vedea observațiile generale și punctul 1 din Ghidul utilizatorului referitor la Clasificarea de la Nisa, disponibile pe site-ul internet al OMPI.

6 — Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2008 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci (JO L 299, p. 25, denumită în continuare „directiva”).

înregistrarea unei mărci și cele care determină protecția de care beneficiază mărcile înregistrate potrivit legii. Ținând seama de angajamentele internaționale încheiate, dispozițiile menționate trebuie armonizate complet cu cele ale Convenției de la Paris și nu trebuie să aducă atingere obligațiilor statelor membre care decurg din această convenție.

8. Articolul 2 din directivă definește semnele care pot să constituie o marcă după cum urmează:

„Pot constitui mărci toate semnele susceptibile de reprezentare grafică, în special cuvintele, inclusiv numele de persoane, desenele, literele, cifrele, forma produsului sau a ambalajului său, cu condiția ca astfel de semne să fie capabile să distingă produsele sau serviciile unei întreprinderi de cele ale altor întreprinderi."

9. Articolul 3 din directivă enumeră motivele de refuz sau de nulitate care pot fi opuse la înregistrarea unei mărci. De exemplu, sunt refuzate înregistrării sau pot să fie declarate nule, dacă sunt înregistrate, mărcile fără caracter distinctiv sau cele care sunt compuse exclusiv din semne care pot servi, în comerț, pentru a desemna destinația produsului.

10. Articolul 4 din directivă enumeră motivele suplimentare de refuz sau de nulitate în cazul unui conflict cu o marcă depusă anterior.

11. În sfârșit, în conformitate cu articolul 5 alineatul (1) din directivă: „[m]arca înregistrată conferă titularului său [...] drepturi exclusive" și permite, de exemplu, acestuia din urmă să interzică oricărui terț să utilizeze, în cadrul comerțului, un semn identic mărcii pentru produse sau servicii identice cu cele pentru care aceasta este înregistrată.

C — *Regulamentele (CE) nr. 207/2009 și (CE) nr. 2868/95*

12. În vederea realizării pieței interne, Regulamentul (CE) nr. 207/2009[7] urmărește să instituie alături de mărcile naționale o marcă comunitară dobândită potrivit unei proceduri unice, care beneficiază de o protecție uniformă în Uniune și care își produce efectele pe ansamblul teritoriului statelor membre. Marca comunitară nu înlocuiește sistemele naționale de protecție, care continuă să existe. Înregistrarea și administrarea acestei mărci sunt de competența OAPI.

13. Regulamentul cuprinde la articolele 4 și 7-9 dispoziții analoge cu cele ale articolelor 2-5 din directivă.

14. În schimb, articolul 26 alineatul (1) litera (c) din regulament prevede că cererea de înregistrare a mărcii comunitare trebuie să conțină lista produselor sau a serviciilor pentru care se cere înregistrarea. În conformitate cu norma 2 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 2868/95[8], „[această] list[ă] [...] trebuie stabilită astfel încât să apară clar natura [produselor sau a serviciilor] și să nu permită clasificarea fiecărui produs și a fiecărui serviciu decât într-o singură clasă a [C]lasificării de la Nisa".

15. În plus, în conformitate cu articolul 28 din regulament coroborat cu norma 2 alineatul (1) din regulamentul de punere în aplicare, produsele și serviciile pentru care se depune o marcă comunitară se clasifică conform Clasificării de la Nisa. În sfârșit, norma 2 alineatul (4) din regulamentul de punere în aplicare are următorul cuprins:

„Clasificarea produselor și serviciilor se efectuează în scopuri exclusiv administrative. Produsele și serviciile nu pot, prin urmare, să fie considerate ca asemănătoare pe motivul că figurează în aceeași clasă a [C]lasificării de la Nisa și nu pot fi considerate ca fiind diferite pe motivul că figurează în clase diferite ale respectivei clasificări."

7 — Regulamentul Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară (JO L 78, p. 1, denumit în continuare „regulamentul").

8 — Regulamentul Comisiei din 13 decembrie 1995 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 40/94 al Consiliului privind marca comunitară (JO L 303, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 189, denumit în continuare „regulamentul de punere în aplicare").

D — *Comunicarea nr. 4/03 a președintelui OAPI*

16. Comunicarea nr. 4/03 a președintelui OAPI[9] are drept obiectiv, în conformitate cu punctul I, explicarea și clarificarea practicii OAPI „cu privire la utilizarea și consecințele utilizării titlurilor claselor atunci când cererile sau înregistrările de mărci comunitare fac obiectul unei limitări sau al unei renunțări parțiale sau atunci când acestea sunt implicate în proceduri de opoziție sau de anulare”.

17. Din punctul III al doilea paragraf din Comunicarea nr. 4/03 reiese că faptul de a utiliza indicațiile generale sau titlurile integrale ale claselor prevăzute în Clasificarea de la Nisa constituie o specificație, o clasificare și o grupare corectă a produselor și serviciilor într-o cerere de înregistrare a unei mărci comunitare.

18. În special, la punctul menționat se precizează că „[OAPI] nu se opune utilizării unor indicații generale și a unor titluri de clase pentru faptul că ar fi prea vagi sau nedefinite, în mod contrar practicii anumitor oficii naționale din Uniunea Europeană și din țări terțe în raport cu anumite titluri de clasă și anumite indicații generale”.

19. În plus, punctul IV din această comunicare prevede:

„Cele 34 de clase de produse și 11 clase de servicii cuprind totalitatea produselor și serviciilor și, în consecință, utilizarea tuturor indicațiilor generale ale titlului unei anumite clase constituie o revendicare în privința tuturor produselor sau serviciilor care se încadrează în această clasă specifică.

În mod similar, utilizarea unei anumite indicații generale care se găsește în titlul unei clase va privi toate produsele sau serviciile care se încadrează în această indicație generală și sunt clasificate în mod corect în aceeași clasă. [...]”

20. În sfârșit, punctul V.2 din comunicarea menționată prevede:

„În ceea ce privește procedurile de opoziție și de anulare, regula potrivit căreia utilizarea titlului integral al unei clase pentru o anumită clasă înseamnă că toate produsele cuprinse în această clasă sunt incluse are drept consecință faptul că, atunci când cererea sau înregistrarea mai recentă conține produse sau servicii clasificate corect în aceeași clasă, produsele sau serviciile sunt identice cu cele ale mărcii anterioare. Atunci când o specificație nu include toate indicațiile generale ale unui anumit titlu de clasă, ci numai una sau unele dintre acestea, nu va exista o identitate decât atunci când elementul specific se încadrează în indicația generală. [...]”

E — *Dreptul național*

21. Legea din 1994 privind mărcile (Trade Marks Act 1994, denumită în continuare „Legea din 1994”), care a transpus directiva în dreptul intern al Regatului Unit, prevede, la articolul 32 alineatul (2) litera (c), că cererea de înregistrare a unei mărci trebuie să conțină descrierea produselor și serviciilor pentru care se solicită înregistrarea mărcii.

22. În conformitate cu articolul 34 alineatul (1) din Legea din 1994, produsele sau serviciile trebuie să fie clasificate conform clasificării stabilite.

9 — Comunicarea din 16 iunie 2003 privind utilizarea titlurilor claselor în listele de produse și servicii pentru cererile și înregistrările de mărci comunitare.

23. Această lege este completată de Normele din 2008 privind mărcile (Trade Marks Rules 2008), care se referă la practica și la procedura în fața UK Intellectual Property Office. În conformitate cu norma 8 alineatul (2) litera (b) din aceste norme, solicitantul trebuie să specifice produsele și serviciile pentru care solicită marca națională, astfel încât natura acestora să fie menționată în mod clar.

II — Acțiunea principală și întrebările preliminare

24. Chartered Institute of Patent Attorneys (denumit în continuare „CIPA") a solicitat Registrar of Trade Marks (denumit în continuare „Registrar"), la 16 octombrie 2009, înregistrarea denumirii „IP TRANSLATOR" pentru produsele care se încadrează în clasa 41 în sensul Clasificării de la Nisa, intitulată „Educație; instruire; divertisment; activități sportive și culturale".

25. Registrar a examinat această cerere întemeindu-se pe Comunicarea nr. 4/03 și a respins-o. Astfel, întrucât cererea respectivă se referă la titlul clasei 41 din Clasificarea de Nisa, Registrar a examinat existența unor motive absolute de refuz al înregistrării în raport cu toate serviciile care se încadrează în această clasă, printre care figurează serviciile de traducere. Or, Registrar a apreciat că marca IP TRANSLATOR era descriptivă în raport cu aceste servicii și, prin urmare, a refuzat înregistrarea acesteia.

26. CIPA a atacat această decizie, susținând că cererea sa de înregistrare nu indica și nu urmărea să acopere serviciile de traducere din clasa 41 a Clasificării de la Nisa. Potrivit The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks (persoana desemnată de Lord Chancellor în temeiul articolului 76 din Legea din 1994 privind mărcile pentru a se pronunța în apel cu privire la deciziile din registrul mărcilor, Regatul Unit), aceste servicii nu sunt considerate în mod normal ca fiind o subcategorie a serviciilor de „educație", de „instruire", de „divertisment", de „activități sportive" sau de „activități culturale".

27. Din dosarul înaintat Curții rezultă că, pe lângă lista alfabetică ce conține 167 de intrări în care se detaliază serviciile care se încadrează în clasa 41 din Clasificarea de la Nisa, baza de date administrată de Registrar în temeiul Legii din 1994 conține peste 2 000 de intrări în care se detaliază serviciile care se încadrează în clasa 41, iar baza de date Euroace, administrată de OAPI în temeiul regulamentului, conține peste 3 000 de intrări.

28. Instanța de trimitere arată că, dacă abordarea reținută de Registrar ar fi corectă, toate aceste intrări, inclusiv serviciile de traducere, ar fi acoperite de cererea de înregistrare a mărcii depusă de CIPA. În această situație, cererea ar acoperi servicii care nu sunt menționate în cuprinsul său și nici în vreo altă înregistrare care rezultă din aceasta. În opinia instanței de trimitere, o astfel de interpretare nu ar fi compatibilă cu cerințele de claritate și de precizie cu care trebuie identificate diferitele produse sau servicii incluse într-o cerere de înregistrare a unei mărci.

29. De asemenea, instanța de trimitere se referă la o anchetă efectuată în 2008 de Association of European Trade Mark Owners (Marques), care a arătat că practica variază în funcție de statele membre, anumite autorități competente aplicând abordarea interpretativă prevăzută de Comunicarea nr. 4/03, în timp ce altele refuză să procedeze în acest mod.

30. Pentru a înlătura aceste îndoieli, The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks, a hotărât să suspende judecarea cauzei și a sesizat Curtea cu următoarele întrebări preliminare:

„În contextul directivei [...]:

1) Este necesar ca diferitele produse și servicii acoperite de o cerere de înregistrare a unei mărci să fie identificate cu claritate și precizie și, în cazul unui răspuns pozitiv, care este gradul de claritate și precizie necesar?

2) Este admisibilă folosirea termenilor generali din titlurile claselor din [Clasificarea de la Nisa] în vederea identificării diferitor produse sau servicii care fac obiectul unei cereri de înregistrare a unei mărci?

3) Este necesar sau este admisibil ca o astfel de utilizare a termenilor generali din titlurile claselor din [Clasificarea de la Nisa] să fie interpretată conform Comunicării nr. 4/03 [...]?"

31. Părțile din acțiunea principală, precum și guvernul Regatului Unit, guvernele ceh, danez, german, irlandez, francez, austriac, polonez, portughez, slovac și finlandez, OAPI și Comisia Europeană au depus observații.

III — Analiza noastră

32. Prin intermediul întrebărilor preliminare, instanța de trimitere solicită, în esență, Curții să stabilească cerințele legate de identificarea produselor sau a serviciilor pentru care solicitantul unei mărci naționale urmărește să obțină protecția[10]. În această privință, instanța menționată ridică problema relevanței indicațiilor generale care figurează în titlurile claselor din Clasificarea de la Nisa, precum și a întinderii interpretării reținute de președintele OAPI în cadrul Comunicării nr. 4/03.

A — *Observații introductive*

33. În primul rând, constatăm de la bun început că directiva nu conține nicio dispoziție referitoare la identificarea produselor sau a serviciilor pentru care se solicită înregistrarea unei mărci. Cu toate acestea, realizarea obiectivelor avute în vedere de directivă în considerentele sale necesită efectuarea unei armonizări a legislațiilor naționale cu privire la acest aspect.

34. Astfel, considerentul (4) al directivei prevede că apropierea legislațiilor statelor membre privește „dispozițiile naționale care au incidența cea mai directă asupra funcționării pieței interne". În opinia Curții, directiva prevede, așadar, o armonizare a normelor de fond esențiale în această materie[11], printre care figurează, în opinia noastră, cele care permit stabilirea întinderii protecției unei mărci.

35. Mai mult, în considerentul (8) al directivei se amintește că „[a]tingerea obiectivelor urmărite prin [...] apropiere[a] [legislațiilor naționale] presupune ca dobândirea și păstrarea dreptului la marca înregistrată să fie în principiu subordonate, în toate statele membre, acelorași condiții". Or, Curtea a declarat că cerințele referitoare la determinarea produselor și a serviciilor constituie o condiție materială a dobândirii dreptului conferit de marcă[12].

36. În sfârșit, considerentul (10) al directivei prevede că, „[p]entru a facilita libera circulație a mărfurilor și libera prestare a serviciilor, este esențial să se garanteze că mărcile înregistrate beneficiază de aceeași protecție în legislația tuturor statelor membre". Or, protecția mărcii este asigurată, în esență, prin înregistrarea acesteia[13]. În consecință, o protecție uniformă a mărcii pe întregul teritoriu al Uniunii exclude condiții variabile de înregistrare și necesită o armonizare a legislațiilor naționale referitoare la identificarea produselor sau a serviciilor.

10 — În cadrul analizei noastre ne vom referi la Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 11 martie 2003, Ansul (C-40/01, Rec., p. I-2439), precum și la punctele 57-82 din Concluziile avocatului general Léger prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 iulie 2005, Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte (C-418/02, Rec., p. I-5873).

11 — Hotărârea din 22 septembrie 2011, Budějovický Budvar (C-482/09, Rep., p. I-8701, punctul 30 și jurisprudența citată). Această hotărâre privea interpretarea Primei Directive 89/104/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1988 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci (JO 1989, L 40, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 92), aceste dispoziții fiind, în esență, identice cu cele ale directivei.

12 — Hotărârea Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, citată anterior (punctul 31).

13 — Hotărârea Sieckmann, citată anterior (punctul 37).

37. În al doilea rând, este necesar să se definească o abordare comună cu privire la identificarea produselor sau a serviciilor, în funcție de aspectul dacă cererea privește înregistrarea unei mărci naționale sau a unei mărci comunitare.

38. Este adevărat, după cum a mai amintit Curtea recent, că regimul mărcilor comunitare este un sistem autonom, constituit dintr-un ansamblu de norme și care urmărește obiective specifice [14]. Nu este mai puțin adevărat că sistemele mărcii naționale și al mărcii comunitare se întemeiază pe principii de bază comune care indică identitatea obiectivelor și a normelor de fond. Astfel, normele referitoare la definirea și dobândirea mărcii, precum și cele care determină efectele acesteia sunt, în esență, identice în funcție de aspectul dacă acestea privesc o marcă națională sau o marcă comunitară, astfel cum rezultă dintr-o comparație a dispozițiilor articolelor 2, 3 și 5-7 din directivă cu dispozițiile articolelor 4, 7, 9, 12 și 13 din regulament. În plus, Curtea nu a ezitat să transpună interpretarea anumitor dispoziții ale directivei, în special interpretarea articolului 5 din aceasta, la articolul 9 din regulament [15].

39. Pe de altă parte, deși sistemul mărcii naționale și cel al mărcii comunitare sunt independente unul de celălalt, nu este mai puțin adevărat că, în privința unei mărci, aceste două sisteme interacționează. O serie de exemple permite ilustrarea acestui aspect.

40. Astfel, în conformitate cu articolul 16 alineatul (1) litera (a) din regulament, de exemplu, marca comunitară se consideră ca o marcă națională înregistrată în statul membru în care titularul are sediul. Dacă autoritatea competentă din acest stat membru adoptă o abordare mai restrictivă decât cea a OAPI în ceea ce privește domeniul de aplicare material al mărcii, atunci este evident că interesul titularul mărcii este să solicite mai degrabă înregistrarea unei mărci comunitare decât a unei mărci naționale.

41. În plus, în temeiul articolului 34 din regulament, titularul unei mărci naționale anterioare poate să se prevaleze de senioritatea acestei mărci atunci când depune o cerere de înregistrare a unei mărci comunitare identice pentru produse sau servicii identice cu cele pentru care a fost înregistrată marca anterioară. În sfârșit, potrivit articolelor 41 și 42 din regulament, titularul unei mărci naționale anterioare poate formula o opoziție la înregistrarea unei mărci comunitare atunci când acesta este identică, iar produsele și serviciile pentru care marca a fost solicitată sunt identice cu cele pentru care marca anterioară este protejată. În aceste două ultime exemple, examinarea temeiniciei acestor pretenții depinde de identitatea produselor sau a serviciilor vizate, ceea ce implică o interpretare uniformă a normelor care reglementează identificarea acestora din urmă din partea autorității naționale competente și a OAPI.

42. Aceste exemple demonstrează că este, prin urmare, necesar să se definească o abordare uniformă privind identificarea produselor sau a serviciilor pentru care protecția mărcii este solicitată, aplicabilă atât de oficiile naționale, cât și de OAPI. În caz contrar, sistemul de înregistrare a mărcilor în cadrul Uniunii ar putea fi afectat de incoerențe, de o mare insecuritate juridică și ar putea, în plus, alimenta forum shoppingul. În special pentru a răspunde acestor preocupări, Comisia a arătat, în cadrul ședinței, că o procedură de modificare legislativă a directivei și a regulamentului urmează să fie inițiată în curând.

43. Având în vedere toate aceste elemente, vom propune, în consecință, Curții să adopte o interpretare uniformă a cerințelor referitoare la identificarea produselor sau a serviciilor în funcție de aspectul dacă cererea privește înregistrarea unei mărci naționale sau a unei mărci comunitare și, în acest sens, să considere ca punct de plecare normele stabilite în cadrul regulamentului.

14 — Hotărârea Budějovický Budvar, citată anterior (punctul 36 și jurisprudența citată).

15 — A se vedea printre altele Hotărârea din 22 septembrie 2011, Interflora și Interflora British Unit (C-323/09, Rep., p. I-8625, punctul 38 și jurisprudența citată).

B — *Cu privire la identificarea produselor sau a serviciilor în cadrul unei cereri de înregistrare a mărcii*

44. Prin intermediul primei sale întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, Curții să stabilească dacă, în sensul directivei, solicitantul este obligat să identifice cu claritate și precizie produsele sau serviciile pentru care urmărește să obțină protecție și, dacă aceasta este situația, solicită Curții să se pronunțe cu privire la nivelul de claritate și de precizie necesar.

45. Pentru motivele pe care le-am expus, ne vom întemeia analiza pe primele elemente de care dispunem în cadrul regulamentului.

46. Identificarea produselor sau a serviciilor pentru care înregistrarea unei mărci comunitare este solicitată nu trebuie să fie confundată cu clasificarea acestora din urmă. Identificarea produselor sau a serviciilor este reglementată numai de articolul 26 alineatul (1) litera (c) din regulament și de norma 2 alineatul (2) din regulamentul de punere în aplicare. În conformitate cu aceste dispoziții, solicitantul trebuie să stabilească o listă a produselor și a serviciilor, care trebuie să permită stabilirea cu claritate a naturii acestora din urmă.

47. În consecință, niciun element nu indică faptul că solicitantul ar fi obligat să utilizeze termenii din titlurile claselor din Clasificarea de la Nisa. Această precizare este importantă întrucât, prin Comunicarea nr. 4/03, președintele OAPI urmărește să atribuie Clasificării de la Nisa o valoare juridică pe care aceasta nu o are în acest sens.

48. Astfel, în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Aranjamentul de la Nisa, Clasificarea de la Nisa nu are nicio sferă juridică în ceea ce privește aprecierea întinderii protecției conferite de marcă, cu excepția protecției care îi este atribuită de fiecare țară a Uniunii speciale [16].

49. Or, în cadrul sistemului mărcii comunitare, clasificarea produselor și a serviciilor în conformitate cu Clasificarea de la Nisa este efectuată în scopuri exclusiv administrative. Acest fapt rezultă în mod expres din interpretarea articolului 28 din regulament coroborat cu norma 2 alineatele (1) și (4) din regulamentul de punere în aplicare [17].

50. Prin urmare, Clasificarea de la Nisa prezintă o valoare în esență practică [18]. Aceasta facilitează înregistrarea mărcilor, după cum a recunoscut Curtea în Hotărârea Koninklijke KPN Nederland [19], precum și identificarea mărcilor anterioare. Astfel, în măsura în care produsele și serviciile sunt clasificate în același mod în toate statele părți la Aranjamentul de la Nisa, Clasificarea de la Nisa facilitează pregătirea cererilor de înregistrare a mărcilor. În plus, prin instituirea unui sistem de clasificare unic, aceasta ajută autoritățile competente, precum și operatorii economici în identificarea unor mărci anterioare care s-ar putea eventual opune înregistrării unei mărci noi. În sfârșit, în conformitate cu norma 4 din regulamentul de punere în aplicare, taxa de înregistrare se calculează în funcție de numărul de clase în care se înscriu produsele și serviciile avute în vedere.

51. În consecință, clasificarea produselor și a serviciilor în conformitate cu Clasificarea de la Nisa constituie numai o condiție de formă, a cărei respectare se impune pentru motive administrative și de facilitate evidente.

16 — Acest principiu figurează de asemenea în articolul 4 alineatul (1) litera (b) din Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor, adoptat la Madrid la 27 iunie 1989, la care Comunitatea Europeană a aderat în temeiul Deciziei 2003/793/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 (JO L 296, p. 20, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 14).

17 — În conformitate cu dispozițiile menționate, clasificarea produselor și a serviciilor potrivit Clasificării de la Nisa nu leagă examinatorul în ceea ce privește aprecierea identității sau a similitudinii produselor și a serviciilor, întrucât produsele și serviciile nu pot fi considerate similare pentru motivul că figurează în aceeași clasă din Clasificarea de la Nisa sau diferite pentru motivul că figurează în clase diferite din această clasificare. Acest principiu figurează de asemenea în articolul 9 alineatul (2) literele (a) și (b) din Tratatul privind dreptul mărcilor, adoptat la Geneva la 27 octombrie 1994.

18 — A se vedea punctele 42 și 43 din Concluziile avocatului general Léger prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, citată anterior.

19 — Hotărârea din 12 februarie 2004 (C-363/99, Rec., p. I-1619, punctul 111).

52. În schimb, aceasta este lipsită de forță juridică obligatorie în ceea ce privește aprecierea domeniului de aplicare material al mărcii. Astfel, întinderea protecției conferite de marcă trebuie să fie examinată numai în raport cu elementele pe care legiuitorul Uniunii le vizează în mod expres la articolul 26 alineatul (1) din regulament și în norma 1 alineatul (1) din regulamentul de punere în aplicare, referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cererea. Printre aceste elemente figurează în special reproducerea mărcii, precum și lista produselor și a serviciilor pentru care se solicită înregistrarea, cu alte cuvinte, cele două componente esențiale ale înregistrării unei mărci. Ca și reproducerea semnului, enumerarea produselor și a serviciilor delimitează, așadar, obiectul protecției acordate de marcă. Astfel, în temeiul principiului specialității, marca înregistrată este protejată numai pentru produsele și serviciile avute în vedere în cererea de înregistrare a mărcii.

53. În aceste condiții, trebuie să se definească în mod concret cerințele referitoare la identificarea produselor sau a serviciilor.

54. Pentru aceasta, este necesară întemeierea pe principiile prevăzute la articolul 26 alineatul (1) litera (c) din regulament și de norma 2 alineatul (2) din regulamentul de punere în aplicare, evocate anterior, și trebuie să se țină seama de normele care reglementează acordarea unei mărci.

55. În primul rând, înregistrarea mărcii trebuie să garanteze funcția esențială a acesteia, care este aceea de a permite consumatorului sau utilizatorului final să distingă, fără nicio posibilitate de confuzie, produsele și serviciile unei întreprinderi de cele oferite de o altă întreprindere [20]. În consecință, produsele sau serviciile trebuie să fie identificabile.

56. În al doilea rând, o marcă trebuie să fie înregistrată în conformitate cu principiul specialității. Acest principiu urmărește să concilieze drepturile exclusive pe care le conferă o marcă titularului său cu principiile liberei circulații a mărfurilor și liberei prestări a serviciilor. Acesta implică faptul că drepturile conferite de marcă pot fi stabilite cu precizie, astfel încât să limiteze drepturile exclusive la însăși funcția mărcii.

57. În al treilea rând, descrierea produselor și a serviciilor care fac obiectul mărcii este necesară pentru a permite autorităților competente să aprecieze existența motivelor de refuz enunțate la articolul 3 din directivă și la articolul 7 din regulament [21].

58. În conformitate cu articolul 3 alineatul (1) litera (e) punctul (i) din directivă și cu articolul 7 alineatul (1) litera (e) punctul (i) din regulament, semnele constituite exclusiv din forma impusă chiar de natura produsului sunt refuzate la înregistrare sau pot să fie declarate nule dacă sunt înregistrate. Aceasta implică, în consecință, o descriere a produsului.

59. În mod similar, produsele și serviciile pentru care se solicită înregistrarea mărcii trebuie să fie luate în mod necesar în considerare pentru a aprecia dacă această înregistrare trebuie să fie refuzată, în conformitate cu articolul 4 din directivă și cu articolul 8 din regulament, pentru motivul că marca respectivă ar fi identică sau că ar putea prezenta un risc de confuzie cu o marcă anterioară. Astfel, potrivit articolului 4 alineatul (1) litera (a) din directivă și articolului 8 alineatul (1) litera (a) din regulament, unei mărci îi este refuzată înregistrarea sau, dacă este înregistrată, poate fi declarată nulă atunci când este identică cu o marcă anterioară și când produsele sau serviciile pentru care marca a fost cerută sau a fost înregistrată sunt identice cu cele pentru care marca anterioară este protejată. Potrivit articolului 4 alineatul (1) litera (b) din directivă și articolului 8 alineatul (1) litera (b) din regulament, existența unui risc de confuzie rezultă dintr-o interdependență între similitudinea mărcilor între ele și similitudinea produselor și, respectiv, a serviciilor desemnate de aceste mărci.

20 — A se vedea articolul 2 din directivă și articolul 4 din regulament. A se vedea de asemenea Hotărârea din 6 mai 2003, Libertel (C-104/01, Rec., p. I-3793, punctul 62 și jurisprudența citată), precum și Hotărârea Interflora și Interflora British Unit, citată anterior (punctul 37 și jurisprudența citată).

21 — Hotărârea din 4 octombrie 2001, Merz & Krell (C-517/99, Rec., p. I-6959, punctul 29), precum și Hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior (punctele 33 și 34).

60. În sfârșit, datorită descrierii produselor sau serviciilor care fac obiectul mărcii, este posibilă și punerea în aplicare a motivelor de decădere sau de nulitate a acesteia, iar oficiile naționale, în conformitate cu articolul 13 din directivă, și OAPI, în conformitate cu articolele 51-53 din regulament, sunt în măsură să limiteze efectele decăderii sau ale nulității mărcii doar la produsele și serviciile pentru care trebuie să se aplice aceste motive.

61. În al patrulea rând, înregistrarea trebuie să contribuie, atât în ceea ce privește dreptul Uniunii, cât și sistemele juridice naționale, la securitatea juridică și la buna administrare [22].

62. Astfel, în Hotărârea Sieckmann, citată anterior, referitoare la posibilitatea de a înregistra o marcă olfactivă, Curtea a hotărât că reprezentarea grafică a semnului impusă la articolul 2 din Directiva 89/104 și la articolul 4 din regulament trebuie să fie clară, precisă, completă prin ea însăși, ușor accesibilă, inteligibilă, durabilă, neechivocă și obiectivă, astfel încât să poată fi identificată cu exactitate [23].

63. Aceste cerințe răspund la două obiective precise. Primul dintre acestea este de a permite autorităților competente să cunoască în mod clar și precis natura semnelor care constituie o marcă pentru a proceda la examinarea prealabilă a cererilor de înregistrare, precum și la publicarea și menținerea unui registru adecvat și precis al mărcilor.

64. Astfel, Curtea impune ca oficiile naționale și OAPI să efectueze un control strict, aprofundat și complet al motivelor pe care se poate întemeia un refuz al înregistrării, așa încât să garanteze ca mărcile să nu fie înregistrate în mod necorespunzător [24]. Prin urmare, în vederea aprecierii existenței sau a lipsei caracterului distinctiv, Curtea impune o examinare *in concreto* în raport cu fiecare dintre produsele sau serviciile pentru care se solicită înregistrarea [25] și, dacă autoritatea competentă refuză înregistrarea unei mărci, decizia trebuie să fie motivată, în principiu, pentru fiecare dintre produsele sau serviciile respective [26]. Aceste cerințe sunt justificate în raport cu natura controlului, care este mai întâi un control *a priori*, precum și în raport cu numărul și cu caracterul detaliat al impedimentelor la înregistrare prevăzute la articolele 2 și 3 din directivă, precum și la articolele 4 și 7 din regulament. În plus, cerințele amintite sunt justificate în raport cu diversitatea căilor de atac aflate la dispoziția solicitanților atunci când autoritățile competente refuză înregistrarea unei mărci. După cum a arătat recent Curtea, această obligație de motivare trebuie să permită garantarea unei protecții jurisdicționale efective a drepturilor recunoscute solicitanților [27].

65. Al doilea obiectiv este de a permite operatorilor economici să se poată informa cu claritate și precizie cu privire la înregistrările efectuate sau la cererile de înregistrare a mărcilor formulate de concurenții actuali sau potențiali și să beneficieze astfel de informații pertinente în ceea ce privește drepturile terților.

66. Aceste cerințe au fost aplicate ulterior de Curte în cazul înregistrărilor unei culori, a unei combinații de culori [28] și a unor sunete [29].

22 — Hotărârea Sieckmann, citată anterior (punctul 37).

23 — *Ibidem* (punctele 46-55).

24 — A se vedea Hotărârea Koninklijke KPN Nederland, citată anterior (punctul 123 și jurisprudența citată).

25 — A se vedea Hotărârea din 15 februarie 2007, BVBA Management, Training en Consultancy (C-239/05, Rep., p. I-1455, punctul 31 și jurisprudența citată).

26 — Ordonanța din 18 martie 2010, CFCMCEE/OAPI (C-282/09 P, Rep., p. I-2395, punctul 37, precum și jurisprudența citată), și, în ceea ce privește articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 40/94 al Consiliului din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146), în special Hotărârea din 29 aprilie 2004, Procter & Gamble/OAPI (C-468/01 P-C-472/01 P, Rec., p. I-5141, punctul 36).

27 — Ordonanța CFCMCEE/OAPI, citată anterior (punctul 39 și jurisprudență citată).

28 — În Hotărârea Libertel, citată anterior, Curtea a considerat că, deși este doar o simplă proprietate a lucrurilor, culoarea portocalie putea constitui totuși un semn, în relație cu un produs sau cu un serviciu (punctul 27). Această jurisprudență a fost confirmată de Curte în Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, Rec., p. I-6129, punctul 23), cu privire la o combinație de culori.

29 — A se vedea Hotărârea din 27 noiembrie 2003, Shield Mark (C-283/01, Rec., p. I-14313), cu privire la înregistrarea a 14 mărci sonore, 11 dintre acestea având drept motiv primele note ale compoziției muzicale „Für Elise” de Ludwig van Beethoven, iar celelalte 3, „cântatul unui cocoș”.

67. În mod evident, aceste obiective nu ar putea fi atinse și aceste cerințe ar fi lipsite de efect util dacă produsele și serviciile pentru care solicitantul urmărește să obțină protecție nu ar putea fi clar identificate. Astfel, cum a subliniat avocatul general Léger la punctul 63 din Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, citată anterior, cele două componente indisociabile ale înregistrării, care permit definirea obiectului exact al protecției conferite de marcă, sunt, pe de o parte, semnul și, pe de altă parte, produsele și serviciile pe care trebuie să le desemneze acest semn.

68. Totuși, nu putem transpune *stricto sensu* cerințele stabilite în ceea ce privește reprezentarea grafică a unui semn, olfactiv sau sonor, în cazul identificării produselor sau a serviciilor. În mod evident, reprezentarea grafică a unui semn care nu poate fi perceput ca atare în mod vizual ridică probleme foarte diferite de cele pe care le putem întâmpina în cadrul unei descrieri verbale a unor produse și servicii.

69. Este evident că această descriere trebuie să fie clară și precisă, astfel încât produsele sau serviciile să poată fi identificate cu exactitate de autoritățile competente și de operatorii economici. Această claritate și precizie presupun, în mod evident, ca expresiile utilizate să fie inteligibile și lipsite de ambiguități.

70. Cu toate acestea, nu putem risca să limităm în mod semnificativ protecția pe care marca o acordă titularului său impunându-i acestuia din urmă să prezinte detaliat fiecare dintre produsele și serviciile în cauză.

71. Pentru a îndeplini aceste cerințe, există, în opinia noastră, două opțiuni.

72. Prima constă în enumerarea în mod concret a fiecăruia dintre produsele și serviciile pentru care solicitantul urmărește să obțină protecție. Potrivit jurisprudenței, această identificare trebuie înțeleasă, în mod evident, ca înglobând produsele sau serviciile care intră în compoziția sau în structura produselor și a serviciilor desemnate în mod concret, precum piesele detașate, sau raportându-se direct la acestea din urmă [30].

73. Trebuie să se admită însă că o enumerare concretă se poate dovedi delicată, având în vedere formele extrem de diverse în care pot fi prezentate anumite produse sau servicii, și poate chiar risca să limiteze în mod semnificativ protecția pe care marca o acordă titularului său. Astfel, nu se poate pune problema de a se impune titularului unei mărci înregistrate să formuleze o cerere nouă de înregistrare de fiecare dată când prezintă sub o nouă formă produsul pentru care deține o marcă, modificând, de exemplu, în proporții minime, compoziția sa sau vizând alte categorii de persoane. Astfel, titularul unei mărci înregistrate pentru laptele de toaletă ar trebui să poată prezenta acest produs sub diferite forme în funcție de faptul că acesta este destinat copiilor de vârstă mică sau adulților, fără a introduce cereri noi de înregistrare a unor mărci.

74. Este motivul pentru care, fără a ajunge până la o enumerare individuală a fiecăruia dintre produsele și serviciile în cauză, a doua opțiune ar consta în identificarea produselor sau a serviciilor de bază, astfel încât autoritățile competente și operatorii economici să poată determina cu exactitate *caracteristicile și proprietățile obiective esențiale* [31] ale produselor și ale serviciilor avute în vedere.

75. Acest criteriu ar trebui să permită identificarea în mod obiectiv a naturii produselor, în conformitate cu norma 2 alineatul (2) din regulamentul de punere în aplicare. În plus, ar trebui să permită autorităților competente și operatorilor economici să stabilească produsele similare care pot fi protejate de marcă. Considerăm că acest sistem, care se aplică deja în domeniul clasificării vamale a mărfurilor, răspunde obiectivelor de claritate și de precizie fără a limita protecția care trebuie conferită titularului mărcii înregistrate.

30 — Hotărârea Ansul, citată anterior (punctele 41-43).

31 — Sublinierea noastră.

76. O cerere de înregistrare a mărcii ar trebui să îndeplinească aceste cerințe, în condițiile în care solicitantul urmărește să obțină protecție pentru, de exemplu, „lumânări de iluminat”. Această expresie ar trebui să poată acoperi lumânările pentru masă, lumânările pentru biserică sau articolele similare, care prezintă aceleași caracteristici esențiale ca și produsul de bază, și anume sunt compuse din fitil și ceară. În acest exemplu este în schimb necesar să se specifice destinația acestui produs, astfel încât autoritățile competente și operatorii economici să poată distinge „lumânările” de „bujiile de aprindere” utilizate în sectorul autovehiculelor.

77. Această interpretare este conformă cu hotărârea pronunțată de Curte în cauza Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, citată anterior, referitoare la înregistrarea unei mărci în domeniul serviciilor de comerț cu amănuntul. În această cauză, Curtea a impus astfel ca solicitantul să precizeze produsele sau tipurile de produse vizate de serviciile care privesc în mod specific „comerțul cu amănuntul al articolelor *de construcție, de bricolaj și de grădinărit* [32] și al altor bunuri de consum *pentru sectorul «do-it-yourself»* [33] ”. În opinia Curții, acest nivel de precizie permitea facilitarea aprecierii identității sau a similitudinii produselor sau a serviciilor pentru care a fost solicitată sau a fost deja înregistrată o marcă fără ca aceste indicații să limiteze semnificativ protecția acordată mărcii [34].

78. În orice caz, claritatea și precizia necesare trebuie să fie apreciate de la caz la caz, în funcție de produsele sau de serviciile pentru care solicitantul urmărește să obțină protecție, indiferent dacă marca este națională sau comunitară.

79. Având în vedere ansamblul acestor elemente, apreciem, în consecință, că directiva și regulamentul trebuie interpretate în sensul că identificarea produselor sau a serviciilor pentru care solicitantul urmărește să obțină protecție trebuie să îndeplinească cerințe de claritate și de precizie suficiente pentru a permite autorităților competente și operatorilor economici să determine cu exactitate întinderea protecției conferite de marcă.

80. Cerințele menționate pot fi îndeplinite printr-o enumerare concretă a fiecăruia dintre produsele și serviciile pentru care solicitantul urmărește să obțină protecție. Acestea pot fi de asemenea îndeplinite printr-o identificare a produselor sau a serviciilor de bază care să permită autorităților competente și operatorilor economici să determine caracteristicile și proprietățile obiective esențiale ale produselor și serviciilor în cauză.

C — *Cu privire la utilizarea titlurilor claselor din Clasificarea de la Nisa*

81. Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă directiva se opune ca solicitantul unei mărci naționale să se refere la indicațiile generale din titlurile claselor din Clasificarea de la Nisa în vederea identificării produselor sau a serviciilor pentru care acesta solicită protecție.

82. Astfel cum am arătat, Clasificarea de la Nisa este un instrument practic, iar titlurile claselor nu au, prin ele însele, nicio valoare substanțială. Niciun element nu se opune însă ca solicitantul să identifice aceste produse sau aceste servicii utilizând indicațiile generale din titlurile claselor. Totuși, este necesar ca această identificare să îndeplinească cerințele de claritate și de precizie necesare. Or, este vorba despre o apreciere de la caz la caz.

83. Astfel, trebuie să se recunoască faptul că unele dintre aceste indicații generale sunt, prin însăși natura lor, suficient de clare și de precise pentru a permite autorităților competente și operatorilor economici să stabilească întinderea protecției conferite de marcă. Aceasta este, de exemplu, situația indicațiilor „săpunuri” sau „furculițe și linguri”, extrase din titlurile claselor 3 și, respectiv, 8 din Clasificarea de la Nisa.

32 — *Idem.*

33 — *Idem.*

34 — Hotărârea Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, citată anterior (punctele 50 și 51).

84. În schimb, alte indicații generale nu îndeplinesc aceste cerințe și oferă informații numai cu privire la domeniul în care sunt încadrate, în principiu, produsele sau serviciile [35]. Indicațiile generale care figurează, de exemplu, în clasele 37 („Construcții, reparații, instalații") și 45 („[S]ervicii personale și sociale oferite de către terți pentru satisfacerea unor nevoi individuale") din Clasificarea de la Nisa sunt prea generale și acoperă produse și servicii prea variate pentru a fi compatibile cu funcția mărcii de indicare a originii. În lipsa unor precizări suplimentare, acestea nu permit autorităților competente să își îndeplinească obligațiile referitoare la examinarea prealabilă a cererilor de înregistrare și nici operatorilor economici să se informeze cu exactitate cu privire la înregistrările efectuate sau cu privire la cererile de înregistrare formulate de concurenții lor actuali sau potențiali. Este motivul pentru care Curtea a hotărât, în Hotărârea Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, citată anterior, că solicitantul trebuie să precizeze produsele sau tipurile de produse vizate de servicii prin intermediul unor indicații care nu figurează în titlurile claselor.

85. Având în vedere aceste elemente, considerăm, în consecință, că directiva și regulamentul trebuie interpretate în sensul că nu se opun ca solicitantul să identifice produsele sau serviciile pentru care urmărește să obțină protecție prin utilizarea indicațiilor generale din titlurile claselor din Clasificarea de la Nisa, în măsura în care această identificare îndeplinește cerințele de claritate și de precizie necesare.

D — *Cu privire la interpretarea reținută de președintele OAPI în cadrul Comunicării nr. 4/03*

86. La punctul III al doilea paragraf din Comunicarea nr. 4/03 se precizează că „[OAPI] nu se opune utilizării unor indicații generale și a unor titluri de clase pentru faptul că ar fi prea vagi sau nedefinite". În plus, punctul IV din această comunicare prevede că utilizarea tuturor indicațiilor generale ale titlului unei clase în cazul unei clase specifice constituie pentru OAPI *o revendicare în privința tuturor produselor sau serviciilor care se încadrează în această clasă specifică* [36]. În mod similar, utilizarea unei anumite indicații generale care se găsește în titlul unei clase va privi *toate produsele sau serviciile care se încadrează în această indicație generală* [37] și clasificate în mod corect în aceeași clasă.

87. Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă directiva se opune unei interpretări precum cea reținută de președintele OAPI în cadrul Comunicării nr. 4/03.

88. Această comunicare a fost adoptată de OAPI în cadrul sarcinilor care îi revin în temeiul reglementării referitoare la marca comunitară. Comunicarea nu este un text cu caracter legislativ și nu are nicio valoare juridică obligatorie. Este vorba despre un act de organizare internă prin care se urmărește, în conformitate cu punctul I din comunicarea menționată, explicarea și clarificarea practicii administrative a OAPI. Comunicarea nr. 4/03 urmărește să asigure astfel securitatea juridică părților interesate prin stabilirea unui cadru clar și previzibil cu privire la modul în care aceasta interpretează formulările utilizate în cadrul unei cereri de înregistrare a unei mărci. Prin urmare, această comunicare este didactică și explicativă. Or, între funcția de explicare și crearea unor adevărate norme de drept nu este decât un pas. În consecință, Curtea trebuie să se asigure că acest text garantează respectarea normelor stabilite de regulament, astfel cum au fost interpretate și de Curte, și a drepturilor conferite părților interesate.

89. Considerăm că nu aceasta este situația în speță.

90. În primul rând, interpretarea reținută de Comunicarea nr. 4/03 contrazice principiile stabilite în cadrul regulamentului.

35 — A se vedea punctul 1 din Ghidul utilizatorului Clasificării de la Nisa.

36 — Sublinierea noastră.

37 — *Idem.*

91. Astfel, norma 2 alineatul (2) din regulamentul de punere în aplicare impune ca „[l]ista produselor și serviciilor [să fie] stabilită astfel încât să apară clar natura lor și să nu permită clasificarea fiecărui produs și a fiecărui serviciu decât într-o singură clasă a Clasificării de la Nisa”. Or, formulăm două observații. Pe de o parte, este dificil de îndeplinit această cerință dacă OAPI nu se opune, în conformitate cu dispozițiile punctului III al doilea paragraf din Comunicarea nr. 4/03, utilizării unor indicații generale și a unor titluri de clase pentru faptul că ar fi *prea vagi sau nedefinite* [38]. Pe de altă parte, este necesară trimiterea la notele explicative referitoare la Clasificarea de la Nisa care prevăd că anumite produse și servicii se pot încadra, în lipsa oricărei explicații, în mai multe clase.

92. În al doilea rând, interpretarea reținută de OAPI, calificată de doctrină drept „«class-heading-covers-all» approach” [39], nu garantează respectarea principiului specialității în măsura în care nu permite stabilirea cu exactitate a domeniului de aplicare material al mărcii.

93. Astfel, această interpretare recunoaște solicitantului drepturi exclusive aproape nelimitate cu privire la produsele și serviciile dintr-o clasă. De exemplu, atunci când un solicitant se referă numai la indicațiile generale din titlul clasei 45 din Clasificarea de la Nisa și solicită, în consecință, înregistrarea unei mărci pentru „[S]ervicii personale și sociale oferite de terți pentru satisfacerea unor nevoi individuale”, înregistrarea acestei mărci îi poate conferi dreptul exclusiv de utilizare a unui semn pentru servicii extrem de variate, care acoperă nu numai „cluburi pentru întâlniri” și „întocmirea de horoscoape”, dar și „agenții de detectivi” și „servicii de incinerare” [40]. Cu alte cuvinte, tot atâtea servicii care nu prezintă, *a priori*, nicio caracteristică comună. În această situație, întinderea protecției conferite de marcă este indeterminabilă, aproape invizibilă, în defavoarea principiilor liberei circulații a mărfurilor și liberei prestări a serviciilor. Or, în conformitate cu principiul specialității, o marcă nu trebuie să fie protejată în mod absolut.

94. În al treilea rând, o asemenea interpretare nu garantează o utilizare serioasă a mărcii în sensul articolului 10 din directivă și al articolului 15 din regulament. Astfel, nu este evident că titularul mărcii exploatează semnul în raport cu toate produsele și serviciile pentru care a solicitat protecție. Or, astfel cum a subliniat avocatul general Léger la punctul 80 din Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Praktiker Bau- und Heimwerkermärkte, citată anterior, introducerea unei acțiuni în decăderea din drepturi a unui titular nu este adecvată atunci când este evident de la început că marca va fi utilizată numai pentru anumite produse sau servicii. În plus, acest sistem pare în contradicție cu obiectivele exprimate în considerentul (9) al directivei și în considerentul (10) al regulamentului, în temeiul cărora legiuitorul Uniunii impune ca mărcile înregistrate să fie utilizate efectiv sub sancțiunea decăderii. Astfel cum a amintit în mod întemeiat avocatul general Ruiz-Jarabo Colomer la punctul 42 din Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Ansul, citată anterior, registrele mărcilor nu sunt simple depozite de semne, ci trebuie, dimpotrivă, să fie reprezentări fidele ale realității și indicații pe care întreprinderile să le utilizeze pe piață.

95. În consecință, deși interpretarea reținută de OAPI pare, la prima vedere, să faciliteze înregistrarea mărcilor în registrele publice, aceasta conduce în cele din urmă la o creștere a numărului total de mărci înregistrate și protejate în Uniune și, în consecință, a numărului de conflicte care apar între acestea. Departe de a asigura o bună administrare, aceasta nu permite, în plus, garantarea existenței unei concurențe nedenaturate pe piață.

38 — *Idem.*

39 — A se vedea Ashmead, R., „International Classification class headings: illustrative or exemplary? The scope of European Union registrations”, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, vol. 2, nr. 2, p. 76.

40 — A se vedea de asemenea clasa 37 din Clasificarea de la Nisa, intitulată „Construcții, reparații; instalații”, care acoperă „distrugerea animalelor dăunătoare”, sau clasa 26 din această clasificare, intitulată „Dantelă și broderie, panglici și șnururi; nasturi, capse, copci; ace și ace cu gămălie; flori artificiale”, care include „părul fals”.

96. În al patrulea rând, această interpretare nu garantează securitatea juridică. Astfel, după cum au arătat în special guvernul Regatului Unit și guvernele german, irlandez și francez în observațiile formulate, Clasificarea de la Nisa este un instrument evolutiv. A zecea ediție a acestei clasificări, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2012, înscrie, sub titluri de clasă neschimbate, produse și servicii noi[41]. Or, nu putem limita domeniul de aplicare material al mărcii la un text care poate fi modificat în funcție de evoluția pieței.

97. În consecință, având în vedere toate aceste elemente, apreciem că Comunicarea nr. 4/03, prin care președintele OAPI arată, pe de o parte, că OAPI nu se opune utilizării unor indicații generale și a unor titluri de clase prea vagi sau nedefinite și, pe de altă parte, că utilizarea indicațiilor respective constituie o revendicare în privința tuturor produselor sau serviciilor care se încadrează în clasa avută în vedere, nu garantează claritatea și precizia necesare în vederea înregistrării unei mărci, indiferent dacă aceasta este o marcă națională sau o marcă comunitară.

IV — Concluzie

98. În lumina considerațiilor de mai sus, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de The Person Appointed by the Lord Chancellor under Section 76 of the Trade Marks Act 1994, on Appeal from the Registrar of Trade Marks, transmise de High Court of Justice (England & Wales), după cum urmează:

„1) a) Directiva 2008/95/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2008 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci și Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară trebuie interpretate în sensul că identificarea produselor sau a serviciilor pentru care solicitantul urmărește să obțină protecție trebuie să îndeplinească cerințe de claritate și de precizie suficiente pentru a permite autorităților competente și operatorilor economici să determine cu exactitate întinderea protecției conferite de marcă.

b) Cerințele menționate pot fi îndeplinite printr-o enumerare concretă a fiecăruia dintre produsele și serviciile pentru care solicitantul urmărește să obțină protecție. Acestea pot fi îndeplinite de asemenea printr-o identificare a produselor sau a serviciilor de bază care să permită autorităților competente și operatorilor economici să determine caracteristicile și proprietățile obiective esențiale ale produselor și ale serviciilor în cauză.

2) Directiva 2008/95/CE și Regulamentul (CE) nr. 207/2009 trebuie interpretate în sensul că nu se opun ca solicitantul să identifice produsele sau serviciile pentru care acesta urmărește să obțină protecție prin utilizarea indicațiilor generale din titlurile claselor din clasificarea comună a produselor și a serviciilor pentru care este înregistrată o marcă, în măsura în care această identificare îndeplinește cerințele de claritate și de precizie necesare.

3) Comunicarea nr. 4/03 a președintelui Oficiului pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (mărci, desene și modele industriale) (OAPI) din 16 iunie 2003 privind utilizarea titlurilor claselor în listele de produse și servicii pentru cererile și înregistrările de mărci comunitare, prin care acesta arată, pe de o parte, că Oficiul menționat nu se opune utilizării unor indicații generale și a unor titluri de clase prea vagi sau nedefinite și, pe de altă parte, că utilizarea indicațiilor amintite constituie o revendicare în privința tuturor produselor sau serviciilor care se încadrează în clasa avută în vedere, nu garantează claritatea și precizia necesare în vederea înregistrării unei mărci, indiferent dacă aceasta este o marcă națională sau o marcă comunitară.”

41 — A se vedea printre altele clasa 42 din Clasificarea de la Nisa, care va cuprinde, începând cu 1 ianuarie 2012, opt servicii suplimentare.